

Nestátní neziskové organizace a církevní organizace zabývající se péčí o osoby s mentálním postižením. (Pracovní uplatnění osob s mentálním postižením.)

Národní hospodářství, dle švédského ekonoma Victora A. Pestoffa (Rektořík, 2001), je děleno na základě tří kritérií do čtyř sektorů:

- podle kritéria financování provozu a rozvoje se dělí na sektor ziskový a neziskový,
- podle kritéria vlastnictví se dělí na sektor soukromý a veřejný,
- podle kritéria míry formalizace se dělí na sektor formální a neformální.

Státní veřejný sektor hraje ve společnosti nenahraditelnou roli v zabezpečování veřejných statků pro obyvatelstvo, které nelze získávat na základě směny na volném trhu a ani vyčíslit jejich přesnou hodnotu na obyvatele. Podle Pekové aj. (2008) lze za veřejné statky považovat takové statky, které jsou charakteristické svojí nedělitelností a nevylučitelností ze spotřeby.

Jak uvádí Pospíšil (2013), **státní sektor** plní v národním hospodářství následující funkce:

- alokační – jedná se o poskytování veřejného statku všem obyvatelům daného státu bez jakéhokoliv omezení (jde např. o veřejnou infrastrukturu, základní vzdělání, obranu státu atd.),
- distribuční – stát přerozděluje finanční prostředky (např. prostřednictvím daňového mechanismu, transferových plateb nebo poskytnutím sociálního bydlení) tak, aby podpořil vrstvu obyvatel s nízkými příjmy a umožnil těmto obyvatelům využívat některé statky bezplatně nebo za nižší poplatek,
- stabilizační – stát zodpovídá za úroveň makroekonomických indikátorů ekonomiky. Hospodářským cílem státu je vysoká zaměstnanost, ustálená cenová hladina, vyrovnaná platební bilance a stabilní ekonomický růst. Sám stát se významně podílí na tvorbě zaměstnanosti, neboť zaměstnává ve veřejném sektoru téměř desetinu obyvatel ČR,
- stimulační – státní sektor podporuje oblasti, které jsou dlouhodobě znevýhodněny (jedná se například o podporu zaměstnávání zdravotně postižených osob, podporu zaostalých regionů apod.),
- kontrolní – státní sektor dohlíží na rozhodování o využití veřejných zdrojů a následně provádí revizi, jak je se zdroji zacházeno.

Právní formy NNO (nestátní neziskové organizace)

Vymezení NNO, zpracované Radou vlády pro nestátní neziskové organizace a používané pro účely této státní politiky, vychází z právních forem typických pro NNO. Toto vymezení nepolemizuje s mezinárodním vymezením, ale zužuje okruh právních forem, které ji naplňují. Podle této definice jsou za NNO považovány tyto právní formy soukromého práva:

Spolky a pobočné spolky (nově podle NOZ § 214–302), dříve občanská sdružení a jejich organizační jednotky (podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů),

Nadace a nadační fondy (dříve podle zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech, nyní podle § 306–401 NOZ),

Účelová zařízení církví, zřizované církvemi a náboženskými společnostmi podle zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností, v platném znění; dříve Církevní právnické osoby,

Obecně prospěšné společnosti podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech (nyní již zrušeného; existující obecně prospěšné společnosti však podle něj stále fungují),

Ústavy (podle § 402–418 NOZ),

Školské právnické osoby, registrované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a zahrnující ve významné převaze také církevní školy.

Dělení NNO podle funkcí

Podle funkce můžeme rozdělit NNO do čtyřech skupin:

Servisní NNO poskytují přímé služby svým klientům, tedy přímo řeší veřejné problémy. Typicky do této skupiny patří NNO poskytující sociální služby, NNO v oblasti zdravotnictví a sociálního začleňování nebo v oblasti rozvojové spolupráce a humanitární pomoci. Jde většinou o nečlenské NNO, které usilují o svoji profesionalizaci nebo jí již dosáhly. Servisní a advokační funkce NNO často v jednotlivém případě splývají, tedy konkrétní NNO plní obě uvedené funkce zároveň, a to v určitém poměru svých činností.

Advokační NNO bojují za práva vymezených skupin či vybraných veřejných zájmů. Jejich činnost spočívá v prosazování změn nebo naopak bránění změnám vůči veřejným nebo soukromým institucím. Mají významnou roli v prosazování principu rovnosti a nediskriminace, v ochraně menšinových zájmů a veřejného zájmu, jako je ochrana zdraví, životního prostředí nebo práv spotřebitelů. Tyto NNO jsou z hlediska struktury

jak členskými organizacemi (občanská sdružení, nyní spolky), tak nečlenskými (obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy).

Filantropické NNO podporují finančně i hmotně veřejně prospěšné aktivity. Typicky se jedná o nadace a nadační fondy.

Zájmové NNO jsou vůbec nejpočetnější skupinou NNO v českém neziskovém sektoru. Zaměřují se na organizování zájmové činnosti buď výhradně pro své členy, nebo s přesahem do širší veřejnosti, kdy se jejich aktivity blíží službám poskytovaným určitým skupinám. Typicky do této skupiny patří NNO v oblasti sportu a kultury či tradiční venkovské zájmové spolky (například Sokol, včelařské svazy, dobrovolní hasiči, apod.). Zájmové NNO jsou postaveny výhradně na členském principu.

Organizace podporující osoby s MP v ČR

Termíny používané v rámci těchto organizací:

Neziskový sektor - hlavním cílem není vytvářet zisk. Pokud nějaký zisk z činnosti neziskové organizace vznikne, je vložen do jejího růstu a zlepšení služeb, které poskytuje.

Třetí sektor – označení plyne z rozdělení ekonomiky na tři sektory – trh (soukromý), stát (státní) a neziskový sektor.

Dobrovolnický sektor – většina organizací funguje na dobrovolnické činnosti.

Nevládní (nestátní nebo také nezávislý) sektor – je nezávislý na činnostech vlády.

Občanský sektor – propojenosti neziskových organizací a občanské společnosti.

Finanční zdroje NNO :

- státní dotace (státní instituce a samospráva),
- nadace a fondy,
- grantové projekty,
- prostředky získané vlastním přičiněním – fundraising – dárcovství a dobrovolnictví.

Koho sdružují:

- sdružují osoby s postižením,

- sdružují rodiče osob s postižením,
- sdružují odborníky,
- sdružující přátele a sympatizanty.

Společnost pro podporu lidí s mentálním postižením ČR (SPMP)

Duha

- Posláním Společnosti DUHA je spolupracovat s dospělými lidmi s mentálním znevýhodněním na rozšíření jejich možností v různých oblastech života;
- Společnost DUHA poskytuje celkem tři sociální služby, při jejichž využívání může dospělý člověk s mentálním znevýhodněním dostávat takovou podporu, aby mohl vést život, který se co nejvíce podobá životu ostatních dospělých lidí;
- Ambulantní služba **Centrum denních služeb** se dokáže postarat o náplň jeho dne, pobytová služba **Chráněné bydlení** mu může nabídnout nový domov, terénní služba **Podpora samostatného bydlení** mu umožní žít ve svém. V rámci svých aktivit se Společnost DUHA také snaží pozitivně ovlivňovat společenské prostředí a smýšlení veřejnosti;

Diakonie ČCE

- jsme **jedním z nejvýznamnějších poskytovatelů** sociálních služeb a jednička ve speciálním školství;
- pomáháme **denně tisícům lidí v nepříznivých životních situacích**, provozujeme více než 150 zařízení po celé ČR;
- organizujeme také humanitární pomoc v ČR (povodně) a rozvojovou spolupráci v zahraničí;
- naše práce a poslání **vychází z křesťanských hodnot**, pomáháme **všem bez rozdílu**. Podívejte se na náš etický kodex;
- náš tým tvoří **více než 2000 pracovníků po celé republice** a 800 dobrovolníků. Přidejte se;
- **obnovenou činností po roce 1989** navazujeme na předválečnou Českou diakonii;
- jsme součástí **mezinárodní platformy Eurodiakonie** a máme partnery po celém světě;
- naším **zřizovatelem** je Českobratrská církev evangelická;

Portus Praha

Pohoda

SPOLU Olomouc

AGAPO

- Posláním neziskové organizace AGAPO, o.p.s. je podporovat pracovní uplatnění lidí se **zdravotním nebo sociálním znevýhodněním** v Brně a okolí, a tím přispívat ke **zvýšení kvality jejich života**. Tohoto cíle je dosahováno poskytováním služby sociální rehabilitace. Zároveň je naší snahou osvěta a **odbourávání předsudků** o zaměstnávání handicapovaných, které panují jak u široké veřejnosti, tak mezi zaměstnavateli i samotnými znevýhodněnými.

Modrá beruška

- služby pro osoby s PAS v Brně

Za sklem

- služby pro osoby s PAS a osoby s MP v ČR

Rytmus

- nevládní nezisková organizace, která od roku 1994 podporuje lidi se zdravotním postižením (především mentálním) v aktivním začleňování do života a to ve škole, v práci, v místě bydliště i při volnočasových aktivitách;
- využívá přirozených zdrojů podpory ve společnosti. Volíme individuální přístup. Podporujeme lidi v uplatňování jejich práv. Činíme tak prostřednictvím poskytování sociálních služeb a realizací tematických akcí;

V růžovém sadu

- sociálně terapeutická dílna pro osoby s MP a PAS v Brně
- „malá dílna s velkým srdcem“ ..... Spolupráce s námi je Procházkou V růžovém sadu. Jsme dřevodílna s originálním výrobním programem s převahou ruční práce. Nejraději vyrábíme hračky. Většina z nás má mentální handicap, ale i na těch ostatních se vždy něco najde. Nikdo není dokonalý! Nevyprodukuje tisíce kusů za rok, ale co vyrobíme, vyrobíme s láskou a kvalitně.

Jurta

Já člověk – self advocacy

Nautis

- **Národní ústav pro autismus, z.ú.** (ve zkratce NAUTIS) je nestátní nezisková organizace s právní formou ústavu, která poskytuje širokou nabídku služeb lidem

s autismem a lidem kolem nich - tedy rodičům, sourozencům, spolužákům, učitelům, lékařům a dalším odborníkům. Prostřednictvím systému celoživotní podpory poskytuje NAUTIS lidem s autismem takové služby, aby se vzdělávali, užívali si života i pracovali. Aby mohli být co nejvíce samostatní, spokojení a co nejméně osamělí. Aby oni i jejich rodiny žili naplněný život.

- Od počátku svého vzniku (duben 2003) si organizace ustanovila dva základní pilíře činnosti:
  - podporovat systematickou a komplexní odbornou pomoc lidem s poruchami autistického spektra;
  - spoluvytvářet podmínky pro všestrannou a konkrétní podporu jejich rodin.
- NAUTIS je největší specializovanou organizací zabývající se péčí o osoby s autismem v České republice. Své zkušenosti a postřehy předává spolupracujícím a partnerským organizacím působícím ve všech krajích ČR s cílem dosáhnout pokrytí kvalitními a komplexními službami pro lidi s PAS a jejich blízké ve všech regionech naší země. Vzhledem k aktivitám vyvíjeným osvětovou činností směrem k odborné i laické veřejnosti, našim zákonodárcům i státní správě, je NAUTIS považován za leadera systémových změn v oblasti péče o osoby s autismem v ČR. Za nastavení modelu systémové péče o osoby s autismem, který NAUTIS realizuje a prostřednictvím osvěty, vzdělávacích programů a partnerské spolupráce předává do dalších regionů ČR a do zahraničí, získala spoluzakladatelka společnosti Kateřina Thorová členství v mezinárodní organizaci Ashoka, organizaci sdružující nejvýznamnější sociální inovátory celého světa. Projekt sociální firmy Nakladatelství PASPARTA, jehož je NAUTIS zřizovatelem, byl u příležitosti Světového dne porozumění autismu prezentován jako příklad dobré praxe v oblasti sociálního podnikání pro lidi s autismem na půdě OSN v New Yorku.
- NAUTIS je členem řady mezirezortních odborných pracovních skupin, kde se snaží prosadit systémové řešení v oblasti péče o lidi s autismem v ČR, vyvíjí aktivity na naše zákonodárce i zástupce státní správy, aby věnovali problematice autismu více pozornosti. V neposlední řadě je NAUTIS členem mezinárodní organizace Autism-Europe, která sdružuje organizace aktivně se zasazující o práva lidí s PAS v Evropské unii.

APLA – služby pro osoby s PAS

Autistik - služby pro osoby s PAS

Sluníčko, Ovečka, Mandlové oči

Camphill České Kopisty (*první český camphill*)

RETT – COMMUNITY (*Rettův syndrom*)

Člověk zpět k člověku (*hipoterapie, tábory*)

Klub rodičů a přátel dětí s Downovým syndromem
(DWS)

Poznámka:

Platforma: **Naděje pro autismus**

Asociace nestátních neziskových organizací Jihomoravského kraje, z.s.

(<https://www.anojmk.cz/o-nas>). Účelem Asociace je zejména:

- napomáhat rozvoji občanské společnosti,
- společný postup při jednání s orgány veřejné správy, legislativními orgány a zástupci politických stran,
- koordinovat společné zájmy v oblasti finanční, legislativní i informační,
- prohlubovat vzájemnou informovanost mezi členy Asociace, koordinovat jejich aktivity,
- provozovat informační, poradenský a vzdělávací servis pro nestátní neziskové organizace,
- společná prezentace neziskového sektoru.

SPMP ČR je členem Inclusion International, Inclusion Europe - **Národní rada zdravotně postižených ČR**

- Vznik červen 2000 (snaha o nalezení co nejefektivnější komunikace mezi jednotlivými organizacemi zdravotně postižených v ČR)
- Zastřešující organizací v neziskovém sektoru pro cílovou skupinu osob s postižením (koordinuje a iniciuje aktivity) Sdružuje organizace, které vytváří komory a krajské rady
- Členy mohou být pouze sdružení, kde ZP nebo jejich zákonní zástupci tvoří nadpoloviční většinu
- Kolem 90 kolektivních členů, asi 250 tisíc fyzických osob (březen 2005)
- Funguje zde *komora prosazující práva a potřeby občanů s mentální retardací*
- NNO pro osoby s mentálním postižením, Databáze neziskových organizací uvádí 195 organizací s přímým zacílením na osoby

Sdružení pro pomoc mentálně postiženým ČR (SPMP)

Cíl: pomáhat osobám s mentálním postižením, včetně postižených kombinovanými vadami, a jejich rodinám

- zkvalitňování života v rodinách, školách, ÚSP
- prosazování rovnoprávnosti
- osvěta
- Krajské, okresní a místní organizační jednotky

Zdroje:

- NNO (2021). Dostupné online: www.neziskovky.cz
(*databáze neziskových organizací, legislativa*)
- NNO (2021). Dostupné online: www.alfabet.cz; www.helpnet.cz
(*odkazy na konkrétní neziskové organizace s cílovou skupinou osob s mentálním postižením*)
- MÜLLER, O., VALENTA, M. *Psychopedie*. 2. vyd. Praha: Parta, 2004
- ŠVARCOVÁ, I. *Mentální retardace*. 2. vyd. Praha. Portál, 2011
- ČERNÁ, M. *Česká psychopedie*. Praha: Karolinum, 2008